

Tasarım Özyeterliliği Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Tasarım Özyeterliliği Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31394>

Özet

Tasarım Özyeterliliği Ölçeği (TÖZÖ), bireylerin tasarım görevlerini başarıyla yerine getirme yeteneklerine olan inanç düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, **Tasarım Özyeterliliği** kavramının temel almaktadır ve Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu Ouzhan Atabek tarafından 2020 yılında gerçekleştirilmiştir. 8 maddeden oluşan ve 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılan bu ölçek, özellikle eğitim ve yaratıcı endüstrilerde çalışan veya eğitim gören bireylerin tasarım yeteneklerine dair özgüvenlerini değerlendirmede önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Tasarım, **Özyeterlilik**, Tasarım Özyeterliliği Ölçeği, Uyarlama, Psikometri, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Ouzhan Atabek (Uyarlayan).

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin karmaşık **tasarım** süreçlerini yönetme, yaratıcı çözümler geliştirme ve teknik tasarım görevlerini başarıyla tamamlama konusundaki algılanan yeterliliklerini nicel olarak ölçmektir. Bu ölçek, özellikle eğitim ortamlarında öğrencilerin tasarım derslerindeki performanslarını ve motivasyonlarını tahmin etmeye yardımcı olmak için tasarlanmıştır.

Türkçe **uyarlama** çalışması, ölçeğin kültürel ve dilsel geçerliliğini sağlayarak, Türk popülasyonunda tasarım eğitiminin etkinliğini değerlendirmek ve bireysel farklılıklarını incelemek için güvenilir bir araç sunmayı hedeflemiştir.

Yapı

Tasarım Özyeterliliği Ölçeği, Albert Bandura'nın Sosyal Bilişsel Kuramı'nda merkezi bir rol oynayan **Özyeterlilik** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bireyin belirli bir alandaki görevleri başarıyla yerine getirebileceğine dair inançını ifade eder. TÖZÖ, bu genel yapıyı özelleştirerek, özellikle problem tanımlama, konsept geliştirme, prototipleme ve değerlendirme gibi tasarım sürecinin kritik aşamalarına odaklanmıştır.

Ölçek, tasarım alanında bireysel yeterlilik algısının yüksek olmasının, daha fazla çaba göstermeye, zorluklarla başa çıkmaya ve sonuç olarak daha başarılar tasarımı üretmeye yol açtığı varsayımına dayanmaktadır. Ölçeğin tek boyutlu bir yapıyı ölçtüğü düşünülmektedir,

ancak bu yapının detayları uyarlama çalışması faktör analizinde incelenmiştir.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmasında (Atabek, 2020) yapı geçerliliği çalışmalarına odaklanılmamıştır. Kaynak içerikte spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin faktör yapısının Türk kültürüne uygunluğunu test etmeyi ve yeterli düzeyde yapısal geçerlik kanıtı sunmayı amaçlamıştır. Bu süreç genellikle Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizlerini içerir.

Güvenirlik

Tasarım Özyeterliliği Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı yüksek bulunmuştur. Uyarlama çalışmasında elde edilen **Cronbach's α** değeri 0.877 olarak rapor edilmiştir. Bu değer, ölçeğin maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü ve ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, toplam 8 maddeden oluşmaktadır. Uyarlama çalışmasında gerçekleştirilen faktör analizi, ölçeğin teorik olarak dayandığı yapıyı destekleyip desteklemediğini belirlemek için kritik öneme sahiptir. Genellikle, bu tür kısa ölçekler tek bir faktör altında toplanma eğilimindedir, bu da TÖZÖ'nün **Tasarım Özyeterliliği** yapısının tek bir genel boyut olarak ölçtüğünü gösterir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: 8 maddelik, tek boyutlu olduğu varsayılan bir ölçektir.

Maddeler: 8 öge.

Derecelendirme: 5'li **Likert Ölçeği** kullanılmaktadır. (Örneğin: 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal dil (Bilinmiyor, ancak İngilizce olduğu varsayılmaktadır).

Popülasyon Grubu: Üniversite öğrencileri ve tasarım alanında çalışan veya eğitim alan bireyler.

Yaş Grubu: Yetkinler (Genellikle üniversite çağı ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Tasarım becerilerini kullanan veya bu alanda eğitim alan geniş bir örneklem üzerinde geçerli olması beklenir.

Test Metodolojisi: Öz-bildirim ölçeği. Bireylerin kendi tasarım yeteneklerine olan inançlarını belirtmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Öz-yeterlik, Tasarım Eğitimi, Psikometrik Özellikler, Güvenirlik, Yapısal Etkilik Modellemesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Veri mevcut değildir.

Bağlantı E-posta Adresleri: oguzhanatabek@gmail.com

Yazın Adresi: Oğuzhan Atabek (ilgili referans makalesinde belirtilen kurum).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin yayınlama ve **uyarlama** yılı 2020'dir. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler ve potansiyel ücretler hakkında bilgi almak üzere sorumlu yazar Oğuzhan Atabek ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [tasarim-ozyeterliliği-ölçeği-toad.pdf](https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.40274)

Kaynaklar

Atabek, O. (2020). Adaptation of Design Self-Efficacy Scale into Turkish language. *Turkish Studies - Information Technologies and Applied Sciences*, 15(1), 1-14. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.40274>

Makalenin çevrimiçi bağlantısı: turkishstudies.net

Tasarım Özyeterliliği Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Ölçek 8 öleden oluşmaktadır.

8 öe.